

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2024. gada 13. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Telekomunikāciju nozare – Personas datu apstrāde un privātās dzīves aizsardzība – Direktīva 2002/58/EK – 15. panta 1. punkts – Elektronisko komunikāciju konfidencialitātes ierobežošana – Tiesas nolēmums, ar ko atļauj noklausīties, ierakstīt un saglabāt telefonsarunas, kuras veic personas, kas tiek turētas aizdomās par tīša smaga nozieguma izdarīšanu – Valsts tiesiskais regulējums, kurā prasīts, lai šādā nolēmumā pašā būtu rakstiski skaidri norādīts pamatojums neatkarīgi no tiesībsargājošo iestāžu motivēta pieprasījuma esamības – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrā daļa – Pienākums norādīt pamatojumu

Lietā C-229/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) iesniegusi ar lēmumu, kas pieņemts 2023. gada 12. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 12. aprīlī, kriminālprocesā pret

HYA,

IP,

DD,

ZI,

SS,

piedaloties

Sofiyska gradska prokuratura,

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Z. Čehi [*Z. Csehi*], piektās palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*] (referents) un tiesnesis I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*],

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- Īrijas vārdā – *M. Browne, Chief State Solicitor, A. Burke un A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *A. Thuillier, BL*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *C. Georgieva, H. Kranenborg, P.-J. Loewenthal un F. Wilman*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV 2002, L 201, 37. lpp.) 15. panta 1. punktu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. panta otro daļu, 52. panta 1. punktu un 53. pantu.
- 2 Šis lūgums iesniegts kriminālprocesā pret HYA, IP, DD, ZI un SS par dalību organizētā noziedzīgā grupā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2002/58 11. apsvērumā ir teikts:

“Tāpat kā [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīva 95/46/EK [(1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV 1995, L 281, 31. lpp.)], arī šī direktīva neattiecas uz pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzības jautājumiem, kas saistīti ar darbībām, kuras neregulē Kopienas tiesību akti. Tāpēc tā nemaina esošo līdzsvaru starp fizisku personu tiesībām uz privāto dzīvi un iespēju dalībvalstīm pieņemt šīs direktīvas 15. panta 1. punktā minētos pasākumus, kas nepieciešami sabiedrības drošībai, aizsardzībai, valsts drošībai (tostarp valsts ekonomisko labklājību, ja darbības attiecas uz valsts drošības jautājumiem) un krimināltiesību aktu piemērošanai. Tādējādi šī direktīva neietekmē dalībvalstu iespēju veikt komunikāciju likumīgu pārtraukšanu [pārtveršanu] vai pieņemt citus pasākumus, ja tie nepieciešami jebkuram no šiem nolūkiem un ir saskaņā ar [Romā 1950. gada 4. novembrī parakstīto] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju [(turpmāk tekstā – “ECPAK”)], kā skaidrots Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumos. Šādiem pasākumiem jābūt atbilstošiem, stingri samērīgiem ar paredzēto nolūku un nepieciešamiem demokrātiskā sabiedrībā, un tiem jāatbilst attiecīgajiem drošības pasākumiem saskaņā ar [ECPAK].”

4 Direktīvas 2002/58 5. panta 1. punkts noteic:

“Dalībvalstis nodrošina komunikāciju un saistītās informācijas par datu plūsmu konfidencialitāti ar publisko komunikāciju tīkla un publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumiem, ievērojot valsts tiesību aktus. Īpaši tās aizliedz komunikāciju un saistītās informācijas par datu plūsmu noklausīšanos, ierakstīšanu, uzglabāšanu vai cita veida aizturēšanu [pārtveršanu] vai pārraudzību personām, kas nav lietotāji, bez attiecīgo lietotāju piekrišanas, izņemot gadījumus, kad to darīt ir ar likumu atļauts saskaņā ar 15. panta 1. punktu. Šis punkts neliedz tehnisko uzglabāšanu, kas nepieciešama komunikāciju pārsūtīšanai, neierobežojot konfidencialitātes principu.”

5 Šis direktīvas 15. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus, lai ierobežotu šīs direktīvas 5. un 6. pantā, 8. panta 1., 2., 3. un 4. punktā un 9. pantā minēto tiesību un pienākumu darbības jomu, ja šādi ierobežojumi ir vajadzīgi saskaņā ar nepieciešamiem, atbilstīgiem un samērīgiem pasākumiem demokrātiskā sabiedrībā, lai garantētu valsts drošību, aizsardzību, sabiedrības drošību un kriminālpārskatību [noziedzīgu nodarījumu] vai elektroniskās komunikāciju sistēmas nevēlamas izmantošanas novēršanu, izmeklēšanu, noteikšanu [atklāšanu] un kriminālvajāšanu, kā noteikts Direktīvas [95/46] 13. panta 1. punktā. Tālab dalībvalstis, cita starpā, var pieņemt tiesību aktus, paredzot datu saglabāšanu ierobežotā laikposmā, kas pamatots ar šajā punktā noteiktajiem iemesliem. Visi šajā punktā minētie pasākumi ir saskaņā ar Kopienas tiesību aktu vispārējiem principiem, tostarp tie[m], kas minēti [LES] 6. panta 1. un 2. punktā.”

Bulgārijas tiesības

6 Bulgārijas Konstitūcijas 121. panta 4. punkts noteic, ka “tiesu nolēmumi ir jāpamato”.

7 *Nakazatelno protsesualen kodeks* (Kriminālprocesa kodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “NPK”), 34. pants noteic, ka “ikvienā tiesu nolēmuma jābūt [..] norādītam pamatojumam [..]”.

8 Atbilstoši NPK 105. panta 2. punktam “nav pieļaujami lietiskie pierādījumi, kas nav iegūti vai fiksēti saskaņā ar nosacījumiem un kārtību, ko noteic šis kodekss”.

9 NPK 173. panta 1. punkts noteic:

“Lai pirmstiesas procesā varētu veikt speciālās izmeklēšanas darbības, izmeklēšanu virzošajam prokuroram jāiesniedz motivēts rakstveida pieprasījums tiesai. [..]”

10 NPK 174. panta 3. un 4. punkts, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, noteic:

“(3) Atļauju veikt speciālās izmeklēšanas darbības *Spetsializiran nakazatelen sad* [(Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija)] piekritībā esošajos procesos iepriekš dod tās priekšsēdētājs. [..]

(4) Šā panta 1.–3. punktā minētā amatpersona pieņem lēmumu ar motivētu rīkojumu. [..]”

11 *Zakon za spetsialnite razuznavatelni sredstva* (Likums par speciālajām izmeklēšanas darbībām; 1997. gada 21. oktobra DV Nr. 95, 2. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “ZSRS”), 14. panta 1. punkts noteic:

“Speciālo izmeklēšanas darbību veikšanai ir nepieciešams motivēts rakstisks pieprasījums [..].”

12 ZSRS 15. panta 1. punkts, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, noteic:

“Rakstisku atļauju veikt speciālās izmeklēšanas darbības [...] *Spetsializiran nakazatelen sad* [(Specializētā krimināllietu tiesa)] priekšsēdētājs] dod [...], norādot sava lēmuma pamatojumu.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 13 Laikposmā no 2017. gada 10. aprīļa līdz 23. maijam *Spetsializirana prokuratura* (Specializētā prokuratūra, Bulgārija) iesniedza *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa) priekšsēdētājam septiņus pieprasījumus atļaut veikt speciālās izmeklēšanas darbības, lai noklausītos un ierakstītu vai pat novērotu un izsekotu IP, DD, ZI un SS – četrus personu, kuras tiek turētas aizdomās par smagu noziegumu izdarīšanu, – telefonsarunas.
- 14 Katrā no šiem pieprasījumiem par telefonsarunu noklausīšanos ir sīki, detalizēti un argumentēti aprakstīti pieprasījuma mērķis, attiecīgās personas vārds, uzvārds un tālruna numurs, saikne starp šo numuru un šo personu, līdz šim savāktie pierādījumi un loma, kas, iespējams, bijusi attiecīgajai personai noziedzīgajās darbībās. Norādīts arī konkrēts pamatojums nepieciešamībai noklausīties telefonsarunas, lai iegūtu pierādījumus par izmeklējamajām noziedzīgajām darbībām, kā arī iemesli un apstākļi, kas pamato to, ka šo informāciju nav iespējams iegūt ar citiem līdzekļiem.
- 15 *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa) priekšsēdētājs visus minētos pieprasījumus apmierināja tajā pašā dienā, kad tie tika iesniegti, un līdz ar to pieņēma septiņus nolēmumus par telefonsarunu noklausīšanās atļaušanu. Minētā tiesa norāda, ka šīs atļaujas ir noformētas, izmantojot tekstveidni, ar kuru domāts aptvert visus iespējamus atļaujas piešķiršanas gadījumus, nenorādot faktiskos un tiesiskos apstākļus, izņemot to, cik ilgu laiku ir atļauta speciālo izmeklēšanas darbību veikšana. Pamatojoties uz šīm atļaujām, dažas no IP, DD, ZI un SS veiktajām sarunām tika ierakstītas un saglabātas.
- 16 2020. gada 19. jūnijā Specializētā prokuratūra apsūdzēja šīs četras personas, kā arī piekto – HYA – par dalību noziedzīgā organizētā grupā mantkārīgā nolūkā, nelikumīgi pārvedot trešo valstu valstspiederīgos pāri Bulgārijas robežai, palīdzot tiem nelikumīgi ieceļot Bulgārijas teritorijā, kā arī saņemot vai dodot kukuļus saistībā ar šīm darbībām.
- 17 Uzskatīdama, ka ierakstīto sarunu saturam ir tieša nozīme, lai varētu konstatēt IP, DD, ZI un SS apsūdzības pamatotību, lietu pēc būtības sākotnēji izskatījusī tiesa, proti, *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesā) atzina par vajadzīgu vispirms pārbaudīt, vai procedūra, kuras rezultātā tika atļauta telefonsarunu noklausīšanās, ir bijusi likumīga.
- 18 Šajos apstākļos šī tiesa ar 2021. gada 3. jūnija lēmumu nolēma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai tai pirmajā jautājumā vaicātu, vai valsts prakse – saskaņā ar kuru pienākums norādīt pamatojumu tiesas nolēmumam, ar ko pēc tiesībsargājošo iestāžu motivēta pieprasījuma tiek atļauts veikt speciālās izmeklēšanas darbības, ir izpildīts, ja šajā nolēmumā, kas sagatavots, izmantojot tekstveidni un nenorādot individualizētu pamatojumu, ir vienīgi konstatēts, ka ir izpildītas tajā minētajās tiesību normās noteiktās prasības, – atbilst Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkta pēdējam teikumam, lasot to šīs direktīvas 11. apsvēruma gaismā.

- 19 2023. gada 16. februāra spriedumā HYA u.c. (Telefonsarunu noklausīšanās atļauju pamatojums) (C-349/21, turpmāk tekstā – “spriedums HYA u.c. I”, EU:C:2023:102), Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkts Hartas 47. panta otrās daļas kontekstā ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā šāda valsts prakse, ar nosacījumu, ka konkrētos iemeslus, kādēļ tiesnesis, kura kompetencē ir izskatīt pieprasījumu, ir uzskatījis, ka attiecīgās lietas faktiskajos un tiesiskajos apstākļos likuma prasības ir izpildītas, var viegli un nepārprotami secināt, šo nolēmumu lasot kopā ar atļaujas pieprasījumu; pēdējam minētajam pēc atļaujas izsniegšanas jābūt pieejamam personai, attiecībā uz kuru ir atļauts veikt speciālās izmeklēšanas darbības.
- 20 Šādos apstākļos minētā sprieduma 66. punktā Tiesa nosprieda, ka uz otro uzdoto jautājumu – ar kuru tika vaicāts, vai gadījumā, ja uz pirmo jautājumu atbildams noliedzoši, ir Savienības tiesībām ir pretrunā tas, ka valsts likums tiek interpretēts tādējādi, ka šādas atļaujas rezultātā iegūtā informācija tiek izmantota apsūdzības pierādīšanai, – nav jāatbild.
- 21 2022. gada 27. jūlijā spēkā stājušos tiesību aktu grozījumu rezultātā vairākas krimināllietas, kas bija iesniegtas *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesa), kura tika likvidēta, tika nodotas *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), kas ir iesniedzējtiesa šajā lietā. Nupat minētā tiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norāda, ka tai ir zināmas grūtības sprieduma HYA u.c. I piemērošanā.
- 22 Tā atgādina, ka minētā sprieduma 56.–61. punktā Tiesa lika iesniedzējtiesai pārbaudīt, vai atļaujas veikt specialās izmeklēšanas darbības pamatojums ir pieejams un saprotams, ja pieprasījumu lasa kopā ar tiesas atļauju.
- 23 Lai arī, kā iesniedzējtiesa norāda, viss pieprasījums kopumā šajā gadījumā ir ticis pievienots lietas materiāliem un ir pieejams aizstāvībai. Arī satura ziņā šis pieprasījums atbilstot valsts tiesību aktos prasītajam. Līdz ar to, motivāciju pieprasījumā lasot kopā ar tiesas atļaujā norādīto pamatojumu, būtu iespējams viegli un nepārprotami saprast pamatojumu, ar kādu tiesas nolēmumā tiek atļauta komunikāciju noklausīšanās, ierakstīšana un saglabāšana bez lietotāju piekrišanas.
- 24 Tomēr minētā tiesa uzskata, ka pamatošanas modelis – kuru Tiesa esot noteikusi spriedumā HYA u.c. I un atbilstoši kuram būtībā situācijā, kad atļauja ir noformēta, izmantojot tekstveidni un nenorādot individualizētu pamatojumu, šī atļauja jālasa kopā ar pieprasījumu, lai no šiem dokumentiem izsecinātu konkrētos atļaujas piešķiršanas iemeslus, – tās tiesību sistēmā neesot piemērojams, ņemot vērā šajā tiesību sistēmā noteiktās prasības attiecībā uz kārtību, kādā izdodami tiesu nolēmumi par atļauju veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu bez lietotāju piekrišanas. Proti, *ZSRS* 14. panta 1. punkts un *NPK* 173. panta 1. punkts noteicot, ka tiesībsargājošo iestāžu tālab iesniegtajam pieprasījumam jābūt noformētam rakstiski un motivētam. Tāpat arī *ZSRS* 15. panta 1. punkts un *NPK* 174. panta 4. punkts prasot, lai tiesas atļauja, kas piešķirta pēc šāda pieprasījuma, pati būtu noformēta rakstiski un motivēta.
- 25 Tāpēc iesniedzējtiesa uzskata, ka jautājumā par tiesas atļaujas pamatojuma kvalitāti pastāv pretruna starp valsts tiesībām un Savienības tiesībām. Proti, valsts tiesībās esot prasīts, lai pašā tiesas atļaujā būtu rakstiski skaidri norādīts pamatojums, savukārt Savienības tiesībām pietiek ar tipveida tiesas atļauju, ja vien nolēmums par atļauju ir pieņemts, pamatojoties uz detalizēti motivētu pieprasījumu, kas ir pieejams gan tiesnesim, gan aizstāvībai, tādējādi, lai pieņemtā nolēmuma motīvus varētu saprast, tiesas atļauju lasot kopā ar pieprasījumu.

- 26 Ņemot vērā, ka neesot nekādu valsts tiesību aktu atbilstīgas interpretācijas iespēju, šī tiesa vaicā, vai saskaņā ar Savienības tiesību pārākuma principu valsts tiesību akti ir jāatstāj bez piemērošanas, lai piemērotu pamatošanas modeli, ko Tiesa esot noteikusi spriedumā HYA u.c. I, kaut arī minētais spriedums šķiet esam pretrunā ne tikai Tiesas līdzšinējai judikatūrai, kā, piemēram, tai, kas izriet no 2021. gada 2. marta sprieduma *Prokuratuur* (Piekļuves elektronisko komunikāciju datiem nosacījumi) (C-746/18, EU:C:2021:152), bet arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai, piemēram, tai, kas izriet no 2022. gada 11. janvāra sprieduma *Ekimdzhiev* u.c. pret Bulgāriju (CE:ECHR:2022:0111JUD007007812).
- 27 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka pamatošanas modelis, ko Tiesa esot noteikusi spriedumā HYA u.c. I, ir balstīts uz Hartas 47. panta otrās daļas interpretāciju.
- 28 Tomēr esot apšaubāms, ka šis pamatošanas modelis atbilst prasībām, kas izriet, pirmkārt, no Direktīvas 2002/58 11. apsvēruma, kas noteic, ka šīs direktīvas 15. panta 1. punktā paredzētie pasākumi jāpiemēro atbilstīgi ECPAK, kā arī tam, kā šo konvenciju interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, otrkārt, no Hartas 52. panta, kas prasa, lai visi Hartā atzīto tiesību izmantošanas ierobežojumi būtu noteikti tiesību aktos un respektētu šo tiesību būtību, vienlaikus ievērojot arī samērīguma principu, treškārt, no Hartas 53. panta, saskaņā ar kuru nekas no tajā noteiktā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo noteiktas tiesības, kuras atzītas ECPAK vai dalībvalsts konstitūcijā, un, ceturtkārt, no līdzvērtības principa, saskaņā ar kuru tiesiskā situācija, kas ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, valsts tiesību normās un judikatūrā nedrīkst būt reglamentēta mazāk labvēlīgi kā līdzīga tiesiskā situācija, kas ietilpst tikai [valsts tiesību piemērošanas jomā].
- 29 Tādējādi rodoties jautājums, vai šīm Savienības tiesību normām un šiem Savienības principiem ir pretrunā atstāt bez piemērošanas tādu valsts tiesisko regulējumu, kas skaidri prasa tiesas nolēmumos norādīt pamatojumu un nepieļauj pamatošanas modeli, kuru Tiesa noteikusi spriedumā HYA u.c. I.
- 30 Iesniedzējtiesa arī jautā, vai, gadījumā, ja uz šo pirmo vaicājumu ir atbildams apstiprinoši, Savienības tiesībām ir pretrunā arī tāda valsts tiesību norma kā *NPK* 105. panta 2. punkts – kas noteic, ka ierakstītā komunikācija jāizslēdz no pierādījumiem tāpēc, ka tiesas atļaujās nav norādīts pamatojums –, jo atbilstoši Savienības tiesībām šajās tiesu atļaujās pašās nav jānorāda pamatojums, ja vien pamatojums ir pietiekami norādīts pieprasījumos. Šādā gadījumā saskaņā ar Hartas 47. panta otro daļu nebūtu šķēršļu izmantot telefonsarunas kā pierādījumus. Pretējā gadījumā, ņemot vērā, ka pašās atļaujās pretrunā valsts tiesībām nav norādīts pamatojums, atbilstoši *NPK* 105. panta 2. punktam šīs telefonsarunas nebūtu pieļaujamas kā pierādījumi, ja vien Tiesa iespējami neuzskatītu, ka Savienības tiesības neliedz šo tiesību normu interpretēt tādējādi, ka ar to ir pieļaujami pierādījumi, kas iegūti, pamatojoties uz tiesas atļauju, kurā nav norādīts pamatojums, ja šo atļauju vēlāk par likumīgu ir atzinis tiesnesis, ievērojot apsūdzētā tiesības uz aizstāvību.

31 Šādos apstākļos *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Direktīvas 2002/58 [..] 15. panta 1. punkts kopsakarā ar Hartas 47. panta otro daļu atbilstoši tam, kā to interpretējusi Tiesa [spriedumā HYA u.c. I], un lasot to [Direktīvas 2002/58] 11. apsvēruma, Hartas 52. panta 1. punkta un 53. panta, kā arī līdzvērtības principa gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā valsts tiesai ir noteikts pienākums:

- atstāt bez piemērošanas valsts tiesību normas (Konstitūcijas 121. panta 4. punktu, *NPK* [..] 174. panta 4. punktu un *ZSRS* [..] 15. panta 2. punktu, kā arī [ECPAK] 8. panta 2. punkta interpretāciju, [kas veikta ECT 2022. gada 11. janvāra spriedumā *Ekimdzhiiev* u.c. pret Bulgāriju (CE:ECHR:2022:0111JUD007007812)]), saskaņā ar kurām tiesas atļaujā (noklausīties, ierakstīt un saglabāt telekomunikāciju saziņu bez lietotāju piekrišanas) – neraugoties uz to, ka pastāv motivēts pieprasījums, uz kura pamata tiek piešķirta atļauja, – ir jābūt rakstiski skaidri norādītam pamatojumam, un šādas [valsts tiesību normu un Eiropas Cilvēktiesību tiesas veiktās interpretācijas] nepiemērojamības iemesls ir tāds, ka, lasot pieprasījumu kopā ar atļauju, var konstatēt, 1) ar kādu tieši pamatojumu, ņemot vērā konkrētās lietas faktiskos un juridiskos apstākļus, tiesnesis ir secinājis tiesību aktos noteikto prasību izpildi un 2) attiecībā uz kuru personu un kādiem komunikāciju līdzekļiem ir piešķirta tiesas atļauja;
- izvērtējot, vai lietā aplūkotā telekomunikāciju saziņa ir jāizslēdz no pierādījumiem, atstāt bez piemērošanas valsts tiesību normu (*NPK* 105. panta 2. punkts) vai interpretēt šo normu atbilstīgi Savienības tiesībām daļā, kurā šī norma prasa ievērot valsts procesuālās normas (šajā gadījumā *NPK* 174. panta 4. punktu un *ZSRS* 15. panta 2. punktu), un tās vietā piemērot to, ko [spriedumā HYA u.c. I] noteikusi Tiesa?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību un Tiesas kompetenci

- 32 Komisija apgalvo, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams. Proti, tajā ir gribēts, lai Tiesa spriestu, vai Bulgārijas tiesībām atbilstīga ir spriedumā HYA u.c. I aplūkotā valsts tiesu prakse, atbilstoši kurai tiesu nolēmumi – kas pēc tiesībsargājošo iestāžu motivēta un detalizēta pieprasījuma atļauj veikt tādas speciālās izmeklēšanas darbības kā, piemēram, telefonsarunu noklausīšanos, – tiek sagatavoti, izmantojot tekstveidni, kurā netiek norādīts individualizēts pamatojums, bet gan tikai atļaujas derīguma termiņš un tas, ka izpildītas šajos nolēmumos minēto tiesību normu prasības. Taču šāds jautājums, kas attiecas uz valsts tiesību interpretāciju, neietilpst Tiesas kompetencē.
- 33 Šajā ziņā jānorāda, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu – kas iesniegts tās pašas pamatlietas kontekstā, kurā pasludināts spriedums HYA u.c. I, – patiešām izriet, ka šo lietu izskatīšanā pārņēmušās iesniedzējtiesas ieskatā šī valsts tiesu prakse ir pretrunā vairākām valsts tiesību normām, tostarp Bulgārijas Konstitūcijas 121. panta 4. punktam, kurās esot prasīts, lai ikvienā tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts bez lietotāju piekrišanas veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā būtu rakstiski skaidri norādīts pamatojums neatkarīgi no tiesībsargājošo iestāžu motivēta pieprasījuma esamības.
- 34 Tādējādi ir redzams, ka šī tiesa atbalsta tādu valsts tiesību interpretāciju, kas – kā izriet no sprieduma HYA u.c. I 47.–52. punkta – atšķiras no interpretācijas, kādu bija veikusi valsts tiesa, kura sākotnēji izskatīja lietu un kuras lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu bija šā nupat minētā sprieduma pamatā.

- 35 Pastāvīgās judikatūras atziņa ir tāda, ka Tiesas kompetencē nav interpretēt dalībvalsts tiesību aktus (spriedums, 2021. gada 26. janvāris, *Hessischer Rundfunk*, C-422/19 un C-423/19, EU:C:2021:63, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Tomēr jākonstatē, ka ar šo jauno lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot nevis to, vai minētā valsts tiesu prakse ir atbilstīga valsts tiesību normām, bet gan to, vai Savienības tiesībām ir pretrunā valsts tiesību normas, kas šādu praksi aizliedz, pieprasot, lai ikvienā tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts bez lietotāju piekrišanas veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā būtu jābūt rakstiski skaidri norādīts pamatojums neatkarīgi no tiesībsargājošo iestāžu motivēta pieprasījuma esamības. Savukārt šāds jautājums, kas attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, ietilpst Tiesas kompetencē.
- 37 Tāpēc uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāatbild.

Par prejudiciālo jautājumu

- 38 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkts, lasot to Hartas 47. panta otrās daļas gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tādas valsts tiesību normas, kas noteic, ka tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts bez lietotāju piekrišanas veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā jābūt rakstiski skaidri norādītam pamatojumam neatkarīgi no tiesībsargājošo iestāžu motivēta pieprasījuma esamības. Apstiprinošas atbildes gadījumā tā jautā, vai šai pašai Direktīvas 2002/58 tiesību normai ir pretrunā tāda valsts tiesību norma, kas prasa, lai ierakstītās sarunas tiktu izslēgtas no pierādīšanas līdzekļiem tāpēc, ka tiesas atļaujā nav norādīts pamatojums, lai gan šīs atļaujas pamatojumu varētu viegli un nepārprotami saprast, ja šo tiesas atļauju lasītu kopā ar pieprasījumu.
- 39 Ievadam jākonstatē, ka iesniedzējtiesa ir pārliecinājusies par to, pamatlietā aplūkoti pasākumi ietilpst Direktīvas 2002/58 piemērošanas jomā. Proti, ievērojot Tiesas sprieduma HYA u.c. I 38. punktā izteikto aicinājumu pārliecināties, vai pamatlietā veikto speciālo izmeklēšanas darbību rezultātā attiecīgajiem elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem tiek radīti apstrādes pienākumi, iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādīja, ka tā tas patiešām ir, jo attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem ir likumisks pienākums veikt datu pārtveršanu un šo datu pārsūtīšanu policijas iestādēm.
- 40 Par uzdoto jautājumu uzreiz jāteic, ka šis jautājums, kā redzams no šā sprieduma 24.–29. punkta, ir balstīts uz premisu, saskaņā ar kuru no sprieduma HYA u.c. I izriet, ka Savienības tiesības, konkrēti Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkts, lasot to Hartas 47. panta otrās daļas gaismā, prasa, lai Bulgārijas tiesas pārņemtu minētajā spriedumā aplūkoto valsts tiesu praksi tādējādi, lai šīs tiesas kā ar Savienības tiesībām nesaderīgas atstātu bez piemērošanas tās valsts tiesību normas, kurās – neievērojot pamatošanas modeli, ko Tiesa esot noteikusi minētajā spriedumā, – noteic, ka ikvienā tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts bez attiecīgo lietotāju piekrišanas veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā jābūt rakstiski skaidri norādītam pamatojumam.
- 41 Taču šī premisa ir kļūdaina.
- 42 Proti, jāatgādina, ka atbilstoši kompetences sadalījumam starp Savienības tiesām un valstu tiesām Tiesai jāņem vērā prejudiciālo jautājumu faktiskais un tiesiskais konteksts, kāds izklāstīts iesniedzējtiesas nolēmumā, un līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu jāizvērtē no

iesniedzējtiesas sniegtās valsts tiesību interpretācijas skatpunkta (skat. it īpaši, spriedumu, 2023. gada 8. jūnijs, *Prestige and Limousine*, C-50/21, EU:C:2023:448, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 43 Saskaņīgi ar šo judikatūru Tiesa spriedumā HYA u.c. I ir spriedusi par to, vai Savienības tiesībām ir atbilstīga valsts tiesu prakse, ko *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa) bija aprakstījusi savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Līdz ar to – kā jau teikts šā sprieduma 19. punktā, Tiesa spriedumā HYA u.c. I ir nospriedusi, ka Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkts Hartas 47. panta otrās daļas kontekstā jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā šāda valsts tiesu prakse, ar nosacījumu, ka konkrētos iemeslus, kādēļ tiesnesis, kura kompetencē ir izskatīt pieprasījumu, ir uzskatījis, ka attiecīgās lietas faktiskajos un tiesiskajos apstākļos likuma prasības ir izpildītas, var viegli un nepārprotami secināt, šo nolēmumu lasot kopā ar atļaujas pieprasījumu; pēdējam minētajam pēc atļaujas izsniegšanas jābūt pieejamam personai, attiecībā uz kuru ir atļauts veikt speciālās izmeklēšanas darbības.
- 44 Turpretim minētais spriedums nekādā ziņā nav interpretējams kā tāds, kurā būtu noteikts kāds pamatošanas modelis, kas Bulgārijas iestādēm liktu pārņemt šādu praksi, uzliekot tām pienākumu bez piemērošanas atstāt valsts tiesību normas – kas noteic, ka tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts veikt tādas speciālās izmeklēšanas darbības kā komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā jābūt rakstiski skaidri norādītam pamatojumam –, pamatojoties uz to, ka šīs tiesību normas neesot saderīgas ar Savienības tiesībām.
- 45 Gluži pretēji, no sprieduma HYA u.c. I motīvu daļas izriet, ka šādas valsts tiesību normas nekādā ziņā nav pretrunā Savienības tiesībām.
- 46 Šajā ziņā jāatgādina, ka Direktīvas 2002/58 5. panta 1. punktā ir nostiprināts komunikāciju konfidencialitātes princips, izmantojot publisko komunikāciju tīklu un publiski pieejamus elektronisko komunikāciju pakalpojumus, kā arī ar to saistītās informācijas par datu plūsmu konfidencialitāte. Šis princips izpaužas kā aizliegums komunikācijas un ar tām saistīto informāciju par datu plūsmu noklausīties, pārtvert, kā arī saglabāt vai uz tām attiecināt jebkādu citu pārtveršanas vai uzraudzības līdzekli bez attiecīgo lietotāju piekrišanas, izņemot minētās direktīvas 15. panta 1. punktā paredzētos gadījumus (spriedums HYA u.c. I, 40. punkts).
- 47 Šī nupat minētā norma paredz, ka dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus, lai ierobežotu šīs direktīvas 5. pantā paredzēto tiesību un pienākumu darbības jomu, jo īpaši, ja šādi ierobežojumi ir vajadzīgi saskaņā ar nepieciešamiem, atbilstīgiem un samērīgiem pasākumiem demokrātiskā sabiedrībā, lai garantētu noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu un kriminālvajāšanu par tiem. Tā arī precizē, ka visi šie pasākumi ir jāpieņem, ievērojot Savienības tiesību vispārējos principus, tostarp Hartā noteiktās tiesības, brīvības un principus (spriedums HYA u.c. I, 41. punkts).
- 48 Šajā ziņā tiesiskais regulējums, kas reglamentē kompetento iestāžu piekļuvi Direktīvas 2002/58 5. panta 1. punktā paredzētajiem datiem, nevar aprobežoties ar prasību, ka šai piekļuvei ir jāatbilst šā tiesiskā regulējuma mērķim, bet tajā ir arī jāparedz materiāltiesiskie un procesuālie nosacījumi, kas regulē šo apstrādi (spriedums HYA u.c. I, 42. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 49 Šāds tiesiskais regulējums un nosacījumi ir jāpieņem saskaņā ar Savienības tiesību vispārējiem principiem, tostarp samērīguma principu, un Hartā garantētajām pamattiesībām, kā izriet no Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkta, kurā ir atsauce uz LES 6. panta 1. un 2. punktu (spriedums HYA u.c. I, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 50 Jo īpaši šā sprieduma 48. punktā minētie procesuālie nosacījumi ir jāpieņem, pienācīgi ievērojot tiesības uz taisnīgu tiesu, kas nostiprinātas Hartas 47. panta otrajā daļā, kura, kā izriet no paskaidrojumiem par šo pantu, atbilst ECPAK 6. panta 1. punktam. Šīs tiesības nozīmē, ka ikvienam tiesas nolēmumam jābūt motivētam (spriedums HYA u.c. I, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 51 Tādējādi, ja tiesību aktā, kas pieņemts saskaņā ar Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktu, ir paredzēts, ka šīs direktīvas 5. panta 1. punktā minētos elektronisko komunikāciju konfidencialitātes principa ierobežojumus var noteikt ar tiesas nolēmumiem, 15. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 47. panta otro daļu, prasa dalībvalstīm noteikt, ka šādos nolēmumos jānorāda to pamatojums (spriedums HYA u.c. I, 45. punkts).
- 52 Proti, Hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu pārbaudi tiesā nozīmē, ka attiecīgajai personai jābūt iespējai noskaidrot attiecībā uz viņu pieņemtā nolēmuma pamatojumu, vai nu izlasot šo nolēmumu, vai arī saņemot paziņojumu par pamatojumu, lai varētu pēc iespējas labāk aizstāvēt savas tiesības un, pilnībā pārzinot attiecīgos faktus, izlemt, vai vērsties tiesā, kurai ir jurisdikcija pārbaudīt šā nolēmuma likumību (spriedums HYA u.c. I, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 53 No tā izriet, ka valsts tiesiskais regulējums, kas noteic, ka ikvienā tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts bez attiecīgo lietotāju piekrišanas veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā jābūt rakstiski skaidri norādītam pamatojumam, noteikti atbilst no Savienības tiesībām izrietošajām pamatojuma norādīšanas prasībām. Tādējādi valsts tiesām nebūt nav pienākuma šādu tiesisko regulējumu atstāt bez piemērošanas.
- 54 Līdz ar to uz uzdotā jautājuma pirmo daļu ir atbildams, ka Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkts, lasot to Hartas 47. panta otrās daļas gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tādas valsts tiesību normas, kas noteic, ka tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts bez attiecīgo lietotāju piekrišanas veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā jābūt rakstiski skaidri norādītam pamatojumam neatkarīgi no tiesībsargājošo iestāžu motivēta pieprasījuma esamības.
- 55 Ņemot vērā atbildi uz jautājuma pirmo daļu, uz šā jautājuma otro daļu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 56 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospiež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva

par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) 15. panta 1. punkts, lasot to Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrās daļas gaismā,

jāinterpretē tādējādi, ka

tam nav pretrunā tādas valsts tiesību normas, kas noteic, ka tiesas nolēmumā, ar kuru ir atļauts bez attiecīgo lietotāju piekrišanas veikt komunikāciju noklausīšanos, ierakstīšanu un saglabāšanu, pašā jābūt rakstiski skaidri norādītam pamatojumam neatkarīgi no tiesībsargājošo iestāžu motivēta pieprasījuma esamības.

[Paraksti]